

PO DRUGIEJ STRONIE ILUZJI

to przegląd prezentujący najciekawsze filmy portugalskie - dokumentalne i fabularne - z ostatnich dziesięciu lat. Kino *Po drugiej stronie iluzji* to znaczy takie, które nie oferuje widzowi eskapistycznej rozrywki, ale konfrontuje go z trudnymi do zaakceptowania i często wypieranymi ze świadomości aspektami realnego życia. Wśród prezentowanych tytułów znajdują się m.in. dokument *Lizbończycy (Lisboetas)* Sérgia Tréfaut, traktujący o imigrantach w Lizbonie, *Wybrzeże Szeptów (A Costa dos Murmúrios)* Margaridy Cardoso mierzący się z końcem portugalskiego kolonializmu w Afryce, dramat psychologiczny *Odete* w reżyserii João Pedro Rodriguesa, nagrodzony na festiwalu filmowym w Cannes w 2005 w kategorii Cinémas de Recherche, a dla miłośników fado i muzyki w ogóle: świetnie przyjęty przez widzów i krytykę dokument *W ciągłym ruchu: w hołdzie Carlosowi Paredes (Movimentos Perpétuos: Cine-Tributo a Carlos Paredes)* w reż. Edgara Pêry - obraz poświęcony muzykowi i kompozytorowi (także muzyki filmowej), wirtuozowi gitary portugalskiej.

CZY ISTNIEJĄ JESZCZE PASTERZE? AINDA HÁ PASTORES?

reż. Jorge Eduardo Gil Pelicano, Portugalia 2006, 72', dokument

Są miejsca, takie jak Casais de Folgoso w Portugalii, które prawie nie istnieją. Nie ma tam elektryczności, kanalizacji, asfaltowych dróg. To miejsce zagubione wśród ciszy doliny biegnącej między szczytami Serra da Estrela. Dawniej stanowiło prawdziwe sanktuarium pasterzy... Dziś starzy umierają, a młodzi uciekają od trudów pasterskiego życia. Hermínio postępuje odwrotnie. Mówią, że jest najmłodszym, a zarazem najbardziej szalonym z pasterzy. Z radiem pod pachą, samotnie przemierza góry przy dźwiękach puszczonej z kaset muzyki popularnego piosenkarza Quima Barreirosa. Marzy, że pewnego dnia pozna go osobiście. Dźwięki płynące z kaset i radia odsuwają daleko uczucie osamotnienia. Są łącznikiem między dwoma światami. Jak długo młody Hermínio będzie pasterzem? I...czy istnieją jeszcze pasterze?

Há lugares como Casais de Folgoso que quase não existem. Não há luz eléctrica, água canalizada, nem estradas. Perde-se no silêncio de um vale entre as montanhas da Serra da Estrela. Em tempos foi um autêntico santuário de pastores... Hoje, os mais velhos vão morrendo e os novos fogem da dura sina de ser pastor. Hermínio, contraria o fim. Dizem que é o pastor mais novo, mas também o mais doido. Sozinho, rádio na mão, rasga montanhas ao som das cassetes do popular cantor Quim Barreiros, que um dia sonha conhecer. Os sons das cassetes e do rádio puxam-no para longe de uma vida de solidão. São a união entre dois mundos diferentes. Até quando o jovem Hermínio será pastor? Mas...ainda há pastores?

WYBRZEŻE SZEPTÓW A COSTA DOS MURMÚRIOS

reż. Margarida Cardoso, Portugalia 2004, 120', dramat

Lata 60. XX w. Evita przyjeżdża do Mozambiku, by poślubić Luisa, który pełni w tym kraju służbę wojskową. Evita zaczyna rozumieć, że Luís zmienił się w wyniku przeżyć wojennych. Gdy on wyrusza na misję wojskową, ona zostaje sama w obcej i brutalnej kolonialnej rzeczywistości. Film oparty na motywach powieści wybitnej portugalskiej pisarki Lidii Jorge o tym samym tytule. Opowieść o schyłku portugalskiego kolonializmu w Afryce.

Anos 60. Evita chega a Moçambique para casar com Luís que ali cumpre serviço militar. Mas Evita percebe que Luís é um homem diferente, perturbado pela guerra, e fica sozinha quando este parte para uma grande operação militar. Sozinha num mundo que não é o seu, Evita apercebe-se da violência do tempo colonial. Adaptação do livro homónimo de Lídia Jorge.

ODETE ODETE

reż. João Pedro Rodrigues, Portugalia 2005, 101', dramat

Ukochany Ruia ginie w wypadku samochodowym, Odete rozstaje się z chłopakiem, który nie podziela jej chęci posiadania dziecka. Drogą Ruia i Odete krzyżują się, a narastająca histeria Odete zaczyna zmieniać życie mężczyzny. Czy to może skończyć się dobrze? Rui perde o namorado num acidente de viação, Odete separa-se do seu que não partilhava com ela a necessidade de ter um filho. Os camonhos de Rui e de Odeta cruzam-se, e a crescente histeria dela começa a transformar a vida dele. Podia isso acabar bem?

LIZBOŃCZYCY LISBOETAS

reż. Sérgio Tréfaut, Portugalia 2004, 105', dokument

Polityczny dokument opowiadający o fali imigrantów, która od pewnego czasu zmienia oblicze Lizbony i całej Portugalii. Portret szczególnego momentu, w którym miasto i kraj wkraczą w proces nieodwracalnych zmian. Film odrzucający dziennikarski styl opowiadania na rzecz przedstawienia za pomocą języka filmu doświadczeń pojedynczych ludzi – imigrantów zamieszkujących metropolitalną Lizbonę. *Lizbończycy* to okno wychodzące na nieznaną rzeczywistość stylów życia, rynku pracy, praw, kultów religijnych, tożsamości; podróż do obcego miasta, w którym nigdy nie byliśmy, a które istnieje tuż obok nas.

Lisboetas é um documentário político sobre a vaga de imigração que nos últimos anos mudou Portugal. É o retrato de um momento único em que o país e a cidade entraram num processo de transformação irreversível. Um filme que rejeita o habitual tratamento jornalístico e aborda a experiência humana dos imigrantes da grande Lisboa de um ponto de vista cinematográfico. *Lisboetas* é uma janela secreta sobre novas realidades: modos de vida, mercado de trabalho, direitos, cultos religiosos, identidades. É uma viagem a uma cidade desconhecida, a lugares onde nunca fomos e que estão aqui.

MÓJ GŁOS NHA FALA

reż. Flora Gomes, Portugalia/Francaja/Luxemburg 2002, 110', muzyczny

Muzyka jest wszechobecna w życiu mieszkańców Wysp Zielonego Przylądka. Jednak w rodzinie młodej Vity istnieje przekonanie, że każda kobieta, która śpiewa, umrze. Vita wyjeżdża do Francji, gdzie rozpoczyna karierę wokalną. Jednak wraca w rodzinne strony, by stawić czoła kłątwie. Nagrody na festiwalach w Wenecji, Amiens i na Ouagadougou Panafrikan Film and Television Festival.

A música está sempre presente na vida dos habitantes de Cabo Verde. Mas na família de jovem Vita existe o preconceito de que cada mulher que canta tem de morrer. Vita parte para França onde inicia uma carreira musical. Volta, porém, à sua vila natal para enfrentar a velha crença. Prémios nos festivais de Veneza, de Amiens e de Ouagadougou Panafrikan Film and Television Festival.

ZWIEDZANIE Z PRZEWODNIKIEM VISITA GUIADA

reż. Tiago Hespanha, Portugalia 2009; 56' (dokument)

Każdego roku Portugalie odwiedzają miliony turystów. W swoich podróżach turyści spotykają wielu przewodników, którzy starają się przekazać im pewną wizję historii i tożsamości narodowej. „Zwiedzanie z przewodnikiem” obserwuje sposób konstruowania, ale i odczytywania tych dyskursów, przemierzając z widzem Portugalie z północy na południe.

Todos os anos vêm a Portugal milhões de turistas. Muitos vão contactando com vários guias que lhes tentam passar uma visão da história e da identidade nacional. Visita Guiada toma como ponto de partida a construção desses discursos e a sua leitura, numa viagem de norte a sul de Portugal.

4 HIERY 4 COPAS

reż. Manuel Mozos, Portugalia 2008, 104', dramat

Wchodząca w dorosłość Diana mieszka z ojcem, handlarzem automatami do gry, i swoją macochą, Madaleną. Diana i Madalena pracują razem w zakładzie fryzjerskim w centrum handlowym. Pewnego dnia dziewczyna odkrywa, że jej macocha ma romans z Miguelem, ochroniarzem w centrum handlowym i instruktorem w ośrodku sportowym. Na domiar złego, Madalena wróciła do hazardu. Aby nie dopuścić do tego, by Madalena zrobiła jej ojcu to samo, co wcześniej matka, Diana postanawia interweniować. Niechętny zakochuje się. Diana é uma jovem quase a entrar na idade adulta. Vive com o seu pai, Gabriel, um negociante de máquinas de jogo, e Madalena, a madrasta, ao lado de quem trabalha num cabeleireiro num centro comercial. Um dia, Diana descobre que Madalena não só mantém uma relação secreta com Miguel, o segurança do centro e instrutor no ginásio do bairro, como retomou o seu velho vício de jogar. Para não permitir que a madrasta faça ao pai o mesmo que a sua mãe já lhe tinha feito, Diana decide intervir. E apaixonase-se.

DOM JAKIEGO PRAGNĘ A CASA QUE EU QUERO

reż. Joana Frazão, Raquel Marques, Portugalia 2009, 65'

Jest lato, sierpień w Vascões na północy Portugalii. Do wielu domów emigrantów, opuszczonych przez pozostałe miesiące roku, powracają na wakacje ich mieszkańcy. Odwiedzamy sześć takich gospodarstw i poznajemy historie tych, którzy je budowali. É Verão, mês de Agosto, no Norte de Portugal. Muitas das casas de emigrantes, vazias durante o resto do ano, voltam a estar habitadas. Visitamos seis delas, guiadas pelas histórias daqueles que as construíram.

LIZBONA-PROWINCJA LISBOA-PROVÍNCIA

reż. Susana Nobre, Portugalia 2010, 16', dramat

W domu pewnego chorego, pielęgniarka wykonuje czynności pielęgnacyjne. Maria do Céu od ponad czterdziestu lat pracuje jako pielęgniarka w starym lisbońskim szpitalu onkologicznym. Do Lizbony przyjechała w wieku szesnastu lat z małej wioski w prowincji Alentejo. W szpitalu zapoznaje się z historią choroby zmarłej pacjentki, z którą się przyjaźniła. Historia choroby trafia do archiwum, a Maria do Céu wraca do Alentejo i zaczyna śpiewać w chórze w domu ludowym w rodzinnych stronach.

Em casa de um doente, uma enfermeira executa os gestos de cuidar. Maria do Céu é enfermeira há mais de quarenta anos num antigo hospital de Lisboa dedicado ao cuidado de doentes com cancro. Veio de uma aldeia no Alentejo com dezasseis anos para Lisboa. No hospital, lê o processo de uma doente falecida, sua amiga. O processo é depositado no arquivo. Maria do Céu retorna ao Alentejo, onde canta no coro da casa do povo da terra onde nasceu.

ŚWIĘCI W DNIACH OSTATNICH SANTOS DOS ÚLTIMOS DIAS

reż. Leonor Noivo, Portugalia 2009, 57', dokument

Pozbawione uprzedzeń spojrzenie na działalność młodych mormońskich misjonarzy. Film porusza również kwestie duchowości i religijnych poszukiwań współczesnego człowieka.

Um olhar sem preconceito a atividade de jovens missionários dos Santos dos Últimos Dias. O filme toca também nas questões gerais de espiritualidade humana e da busca pela religião de homem contemporâneo.

EMBARGO EMBARGO

reż. António Ferreira, Portugalia 2010, 80', komedia

Adaptacja opowiadaniu Joségo Saramago o tym samym tytule. Nuno pracuje w budce z kanapkami, ale wymyślił maszynę, która ma zrewolucjonizować przemysł obuwiczny – digitalizator stóp.

W sytuacji embargo na dostawy ropy i w obliczu niezwykłych trudności, Nuno stara się uparcie sprzedać maszynę. Towarzyszy mu obsesyjna myśl, że sukces pozwoli mu zmienić na lepsze swoje życie. Uwieczony we własnym samochodzie, straciwszy jedyną szansę zrealizowania wynalazku, znajduje się nagle w punkcie bez wyjścia.

A partir da obra homónima de José Saramago. Nuno é um homem que trabalha numa roulotte de bifanas, mas que inventou uma máquina que promete revolucionar a indústria do calçado - um digitalizador de pés. No meio de um embargo petrolífero e deparando-se com uma estranha dificuldade, Nuno tenta obstinadamente vender a máquina, obcecado por um sucesso que o fará descurar algumas das coisas essenciais da sua vida. Quando Nuno fica estranhamente enclausurado no seu próprio carro e perde uma oportunidade única de finalmente produzir o seu invento, vê subitamente a sua vida embargada...

FUTBOL DLA SPRAWY FUTEBOL DE CAUSAS

reż. Ricardo Antunes Martins, Portugalia 2009, 70', dokument

Dokument opowiadający o wydarzeniach z 1969 r. Studenci z Coimbra, dużego ośrodka uniwersyteckiego, aktywnie angażowali się w walkę z panującą w Portugalii salazarowską dyktaturą. Piłkarska reprezentacja Uniwersytetu w Coimbrze wspierała te działania, a ostatecznie zmanifestowała swój sprzeciw wobec sytuacji politycznej podczas finału Mistrzostw Portugalii w 1969 roku. Mecz na Stadionie Narodowym przerodził się w gigantyczną manifestację przeciwko reżimowi, a reprezentacja Uniwersytetu w Coimbrze stała się żywym sztandarem walki o wolność.

O regime ditatorial vigente em Portugal, estendeu-se durante grande parte do século XX. Coimbra, como grande pólo universitário, viveu momentos de grande tensão e inconformismo, nos quais o seu movimento académico de grande mobilização e agitação, acabaram por desencadear e espoletar socialmente o espírito da necessidade colectiva de fazer cair o regime. Um dos principais meios de divulgação e propaganda dos estudantes e dos ideais revolucionários e reivindicativos académicos residiu na sua equipa de futebol, a Associação Académica de Coimbra, como forma de fazer chegar a mensagem e consciencializar o maior número de pessoas. A Académica transformou-se numa bandeira viva da luta estudantil e deu voz ao acordar de um povo, sendo o seu 'toque a reunir'.

ORGANIZATORZY

PARTNERZY

TERRATREME

Sieć kin stUdyjnych i lokalnych

PATRONI MEDIALNI KINO.LAB

EXKLUSIV

KINO

FILM@WEB

STOLICA

gazeta

sophisti.pl

EMMA

ELLE DECORATION

Tłumaczenie filmów: Jakub Jankowski
Opracowanie graficzne: Małgorzata Jurko

Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski, ul. Jazdów 2, Warszawa

Informacje i rezerwacje: 22 628 12 71 wew. 135, info@cs.w.art.pl

www.kinolab.art.pl Bilety: 12 zł i 10 zł (ulgowo), karnety: 120 i 100 zł

PROGRAM PROJEKCJI

20.05 PIĄTEK g. 18.00 **CZY ISTNIEJĄ JESZCZE PASTERZE? AINDA HÁ PASTORES?**
reż. Jorge Eduardo Gil Pelicano, Portugalia 2006, 72' (dokument)

g. 20.00 **WYBRZEŻE SZEPTÓW A COSTA DOS MURMÚRIOS**
reż. Margarida Cardoso, Portugalia 2004, 120' (dramat)

21.05 SOBOTA g. 18.00 **ODETE ODETE** reż. João Pedro Rodrigues, Portugalia 2005, 101' (dramat)

g. 20.00 **LIZBOŃCZYCY LISBOETAS** reż. Sérgio Tréfaut, Portugalia 2004, 105' (dokument)

22.05 NIEDZIELA g. 18.00 **MÓJ GŁOS NHA FALA** reż. Flora Gomes, Portugalia/Francja/Luxemburg 2002, 110' (muzyczny)

g. 20.00 **ZWIEDZANIE Z PRZEWODNIKIEM VISITA GUIADA**
reż. Tiago Hespanha, Portugalia 2009, 56' (dokument) 99' (dramat)

23.05 PONIEDZIAŁEK

g. 18.00 **W CIĄGŁYM RUCHU: W HOŁDZIE CARLOSWI PAREDES**
MOVIMENTOS PERPÉTUOS: CINE-TRIBUTO A CARLOS PAREDES
reż. Edgar Pêra, Portugalia, 2006, 68' (dokument muzyczny)

24.05 WTOREK

g. 20.00 **4 KIERY 4 COPAS** reż. Manuel Mozos, Portugalia 2008, 104' (dramat)

g. 18.00 **DOM JAKIEGO PRAGNĘ A CASA QUE EU QUERO**
reż. Joana Frazão, Raquel Marquês, Portugalia 2009, 65'

+ LIZBONA-PROWINCJA LISBOA-PROVÍNCIA

reż. Susana Nobre, Portugalia 2010, 16' (dramat)

g. 20.00 **ŚWIĘCI W DNIACH OSTATNICH SANTOS DOS ÚLTIMOS DIAS**
reż. Leonor Noivo, Portugalia 2009, 57' (dokument)

25.05 ŚRODA

g. 18.00 **EMBARGO EMBARGO** reż. António Ferreira, Portugalia 2010, 80' (komedia)

g. 20.00 **FUTBOL DLA SPRAWY FUTEBOL DE CAUSAS**
reż. Ricardo Antunes Martins, Portugalia 2009, 70' (dokument)

PO DRUGIEJ STRONIE
ILUZJI

NOWE KINO
PORTUGALSKIE KINO.LAB 20-25 MAJA